

Drno 1456/03.06.00.00/2014

REHTORIN PÄÄTÖS

Hyvän tieteellisen käytännön loukkausta koskeva epäily/
professori Tapio Puolimatkan asiantuntijalausunnon hyvän
tieteellisen käytännön mukaisuus

1. ASIAN TAUSTA

Rehtori on vastaanottanut 3.12.2014 FM, kauppat. yo., valtiot, yo. Joonas Mattssonin 26.11.2014 päivätyn tutkintapyyntö, jonka kohteena on professori Tapio Puolimatkan lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle liittyen kansalaisaloitteeseen tasa-arvoisesta avioliittolaista.

Tutkintapyyntönsään Mattsson on pyytänyt rehtoria arvioimaan Puolimatkan asiantuntijalausunnon hyvän tieteellisen käytännön mukaisuuden. Mattssonin näkemyksen mukaan Puolimatka on viitannut muiden tutkijoiden työhön tavalla, joka ei ole asianmukainen ja sopusoinnussa viittauksen kohteena olevien tutkimusten sisällön kanssa. Hänen mukaansa erityisesti asiantuntijalausuntoon liitetyt viittaukset sellaisiin tutkimuksiin, jota eivät käsittele

asiantuntijalausunnon kohteena olevaa asiaa, ei täytä hyvän tieteellisen käytännön kriteereitä. Mattsson pyytää rehtoria kiinnittämään erityisesti huomiota Lilja Tammisen blogikirjoituksessaan "Asiantuntijalausunto homoliitoista eduskunnalle on epätieteellistä puppua¹" esille tuomiin huomioihin.

Mattssonin mukaan tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa - ohje soveltuu, koska ohjeen piiriin kuuluu myös tieteelliseen tutkimus- ja julkaisutoimintaan välittömästi liittyvä muu kirjallinen tuotanto. Lausuntoa ei ole Mattssonin näkemyksen mukaan annettu yksityishenkilönä, koska Puolimatka on asemoinut itsensä Jyväskylän yliopiston kasvatuksen teorian ja tradition professoriksi. Mikäli Puolimatka olisi asemoinut itsensä suorittamiensa tutkintojen ja hänelle myönnettyjen arvonimien kautta, voisi asiantuntijalausunto olla yksityishenkilönä annettu.

2. MENETTELY

Jyväskylän yliopisto on sitoutunut noudattamaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistusta Hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja sen loukkausepäilyjen käsittelystä Suomessa. Rehtori on 22.12.2014 tehnyt asiassa esiselvityksen aloittamista koskevan päätöksen. Asia käsitellään epäiltynä hyvän tieteellisen käytännön loukkauksena tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistuksen mukaisesti.

3. ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Puolimatka on 12.1.2015 antamassaan vastineessa ilmoittanut eduskunnalle antamansa asiantuntijalausunnon lähdeviitteiden olevan kaikilta osin hyvän tieteellisen käytännön mukaisia. Puolimatka perustelee Tammisen blogin tulkitsevan asiantuntijalausunnon sisältöä täysin väärin, minkä lisäksi Tammisella on myös monilta osin väärä käsitys siitä, mitä käytetyissä lähteissä käsitellään.

Rehtori on varannut Mattssonille mahdollisuuden lausua Puolimatkan vastineen johdosta sekä pyytänyt tarkentamaan, miltä osin epäilyn esittäjän näkemyksen

---

¹ <http://liljat.fi/2014/04/asiantuntijalausunto-homoliitoista-epatieteellista-puppua/>

mukaan Puolimatkan asiantuntijalausunnossa käytetyt lähdeviittaukset eivät ole hyvän tieteellisen käytännön mukaisia.

Mattsson on 23.1.2015 antamassaan vastineessa tarkentanut hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyn kohdistuvan Puolimatkan asiantuntijalausunnossaan käyttämään kolmeen tieteelliseen julkaisuun (Moore 2002, Furstenberg et al. 2003, Manning & Lamb 2003). Hän argumentoi Puolimatkan tavan käyttää lähteitä mahdollisesti täyttävän TENK:n menettelyohjeiden (2012) vilppikategoriaan kuuluvan havaintojen vääristelyn tunnusmerkistön, jolla tarkoitetaan "alkuperäisten havaintojen tarkoituksellista muokkaamista tai esittämistä niin, että havaintoihin perustuva tulos vääristyy. Tulosten vääristelyllä tarkoitetaan tieteellisesti perustetonta tutkimustulosten muuttamista tai valikointia. Vääristelyä on myös johtopäätösten kannalta olennaisten tulosten tai tietojen esittämättä jättäminen." Edelleen Mattssonin mukaan Puolimatka on ohittaessaan johtopäätöksiään tukemattoman tutkimuksen, syylistynyt tulosten valikointiin liittyvään vilppiin, eikä ole antanut muiden tutkijoiden saavutuksille niille kuuluvaa arvoa.

Rehtori on kuullut Mattssonin vastineen johdosta Puolimatkaa. Vastineessa on pyydetty ottamaan kantaa erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- Oletteko noudattaneet hyvää tieteellistä käytäntöä Mattssonin esille nostamien kolmen tieteellisen artikkelin kohdalla?
- Oletteko ohittaneet asiantuntijalausuntoa antaessanne johtopäätöksiänne tukemattomia tutkimustuloksia, ja siten mahdollisesti syylistynyt hyvän tieteellisen käytännön loukkaukseen?

Puolimatka antoi pyydetyn vastineen 10.2.2015.

4. MATTSSONIN VASTINEEN KESKEINEN SISÄLTÖ

Mattssonin mukaan Puolimatka on esittänyt asiantuntijalausunnossaan virheellisesti Moore sisältävän vertailukohtana myös sellaisia perheitä, joissa vanhemmat ovat samaa sukupuolta. Tämän lisäksi Puolimatka on Moore siteeratessaan perustellut sellaista johtopäätöstä, jonka vetäminen artikkelin kirjoittaja on nimenomaisesti kieltänyt: tutkimuksessa käytetyssä aineistosta ei ole mahdollista päätellä samaa sukupuolta olevien tai adoptioperheiden lasten tilasta mitään.

Myöskään Furstenberg et al ei ole ollut vertailukohtana alkuperäisessä tutkimuksessa samaa sukupuolta olevia pareja, eikä tutkimuksesta voi siis vetää suoraa johtopäätöksiä samaa tai eri sukupuolta olevien parien lasten hyvinvoinnin suhteen. Puolimatka kuitenkin esittää artikkelin tulokset kuten ne liittyisivät nimenomaan tähän kysymykseen.

Mattsson väittää Puolimatkan poistaneen Furstenberg et al. sitaatista sen osan, joissa alkuperäisen artikkelin kirjoittajat esittävät lähteidensä perusteet sitaatin ensimmäiselle virkkeelle: "the reasons for this are largely related to the economic disadvantages faced by single and divorced mothers and the consequences of childhood poverty"

Puolimatka kirjoittaa asiantuntijalausunnossaan seuraavasti:

"Lukuisat tutkimukset osoittavat, että yksilöt yleisesti ottaen voivat parhaiten sekä lapsuudessa että myöhemmin elämässä, kun he kasvavat molempien biologisten vanhempiensa kanssa --- Yksinkertaisesti sanoen, lapset hyötyvät yhdessä jatkuvasti asuvien vanhempien taloudellisesta ja emotionaalisesta panoksesta, ja tämä panostus on yleisesti ottaen suurempaa biologisten vanhempien kuin korvaavien vanhempien kohdalla"

Mattssonin mukaan Furstenberg et al viittaavat kahden vanhemman perheiden tuomaan taloudelliseen turvallisuuteen lasten hyvinvoinnin syynä verrattuna yhden vanhemman perheisiin. Kyse on yhden ja kahden vanhemman perheiden välisestä erosta, ei eri- tai saman sukupuolisten vanhempien ja lasten muodostamien perheiden välisestä erosta. Lähteen mukaan uusioperheiden ja ydinperheiden lasten hyvinvoinnin eroa siis siteeratun tutkimuksen mukaan selittää ennen kaikkea avioero ja siihen liittyvät ilmiöt.

Edelleen Mattssonin mukaan Furstenberg et al on määritellyt biologisen vanhemmuuden ensisijaisesti siviilisäädyn, ei todellisen biologian mukaan. Biologista vanhemmuutta ei ole viitatusta tutkimuksesta määritelty tai käsitelty samalla tavoin kuin Puolimatkan asiantuntijalausunnossa, mitä Puolimatka ei huomioi.

Mattsson väittää Puolimatkan siteeraavan Manning & Lamb osoittaakseen kausaatiota perhemuotojen ja nuorten koulumenestyksen välillä. "Manning & Lamb toteavat siis, että erilaisissa perhemuodoissa elävien nuorten koulumenestyksessä on eroja, joita selittävät suurelta osin perheiden sosioekonomiset erot eikä perhemuotojen muutoksien aiheuttamista muutoksista

nuorten koulumenestykseen ole olemassa tutkimusta. Kuitenkin Puolimatka siteeraa asiantuntijalausunnossaan tutkimustaan osoittaakseen nimenomaan kausaatiota näiden asioiden välillä.”

Lisäksi Mattsson epäilee Puolimatkan syyllistyneen TENK:n ohjeiden tarkoittamaan vilppiin rajatessaan käsittelynsä ulkopuolelle johtopäätöksiinsä sopimattomia tutkimuksia mielivaltaisista perusteista. Vertailupohjana Mattsson käyttää professori Jarl Wahlströmin asiantuntijalausuntoa. Puolimatka on myös leimannut muiden tutkijoiden saavutuksia heikkolaatuisiksi vailla perusteita. Puolimatka väittää Solantauksen (2003) ja APA:n (2005) tekemän sellaisia yleistyksiä, joita alkuperäisestä tutkimuksesta ei voi tehdä.

5. PUOLIMATKAN TOISEN VASTINEEN KESKEINEN SISÄLTÖ

Puolimatkan toinen vastine keskittyy vastaamaan Mattssonin vastineen neljään pääväitteeseen:

1. Olen käyttänyt Mooren artikkelia väärässä viitekehyksessä siten, että väitän sen sisältävän vertailua lapsen hyvinvointiin samaa sukupuolta olevien parien kodeissa.
2. Olen käyttänyt Furstenbergin et al artikkelia siten, että väitän sen sisältävän vertailua lapsen hyvinvointiin samaa sukupuolta olevien parien kodeissa.
3. Olen käyttänyt Manning & Lamb artikkelia todistamaan kausaalisuhdetta perhemuotojen ja koulumenestyksen välillä, kun Manning ja Lamb puhuvat vain korrelaatiosta.
4. Olen jättänyt viittaamatta joihinkin sellaisiin lähteisiin, joihin on viitattu psykologiliiton tieteellisen neuvottelukunnan puheenjohtajan, Jyväskylän yliopiston psykologian professorin Jarl Wahlströmin asiantuntijalausunnossa eduskunnan lakivaliokunnalle. Mattssonin mielestä minun olisi pitänyt viitata ainakin Crowl et al 2008 metatutkimukseen.

Kohdat 1- 2)

Puolimatka kiistää syytökset. Puolimatkan mukaan Mattsson jättää siteeraamatta asiantuntijalausunnossa tummennetun tekstiosion (ks. alla) ja ko. kappaletta kontekstoivan lauseen, ja irrottaa tekstin näin asiayhteydestä. Hän on selvästi tuonut esille, että vertailukohteina ovat yksinhuoltajaperheet, uusperheet tai avosuhteet. Mattsson on siten irrottanut siteeraamansa tekstin asiayhteydestä ja yrittänyt saada sen näyttämään alkuperäisestä poikkeavassa valossa. Tältä pohjalta hän esittää harhaanjohtavan ja ehkä jopa vilpillisen syytöksen tutkimusvilpistä.

Alla ote Puolimatkan asiantuntijalausunnosta (korostus lisätty jälkikäteen)

”Tutkimusten mukaan biologisen isän ja äidin muodostama avioliitto on lapsen kannalta paras vaihtoehto, joten sen lainsäädännöllinen suosiminen on perusteltua lapsen oikeuksien näkökulmasta. Tutkija Frank Furstenberg (et al 2003: 48) kirjoittaa: ”Lukuisat tutkimukset osoittavat, että yksilöt yleisesti ottaen voivat parhaiten sekä lapsuudessa että myöhemmin elämässä, kun he kasvavat molempien biologisten vanhempiensa kanssa. – Yksinkertaisesti sanoen, lapset hyötyvät yhdessä jatkuvasti asuvien vanhempien taloudellisesta ja emotionaalisesta panoksesta, ja tämä panostus on yleisesti ottaen suurempaa biologisten vanhempien kuin korvaavien vanhempien kohdalla.” Tällaista tutkimustietoa on olemassa paljon, kun vertailukohteina ovat yksinhuoltajaperheet, uusperheet tai avosuhteet (Brown 2004, Manning et al 2004, McLanahan & Sandefur 1994). Näiden tutkimusten mukaan lapsen edut tulevat parhaiten huomioiduksi perhemallissa, jossa hän saa elää biologisen isänsä ja äitinsä kanssa. ”Tutkimus osoittaa selvästi, että perheen rakenteella on merkitystä lapsen kannalta ja parhaiten häntä auttaa perherakenne, jota johtaa kaksi biologista vanhempaa avioliitossa, jonka konfliktitaso on alhainen. Lapsilla yksinhuoltajaperheissä, naimattomille äideille syntyneillä lapsilla, ja lapsilla kasvattiperheissä tai avoperheissä on suurempi riski kehittyä huonoon suuntaan – Lasten kannalta on siksi arvokasta edistää vahvoja, vakaita biologisten vanhempien välisiä avioliittoja.” (Moore 2002) Tutkimus julkaisussa *Journal of Marriage and Family* kiteyttää saman asian: ”avioliiton hyöty näyttää ilmenevän erityisesti silloin, kun lapsi on molempien vanhempien biologinen jälkeläinen” (Manning & Lamb 2003: 876, 90.)”

Puolimatkan mukaan Mattsson on sijoittanut käytetyt lähteet virheelliseen viitekehykseen, koska Mattsson ei suhteuta niitä asiantuntijalausunnon kokonaisrakenteeseen. Mooren ja Furstenbergin tutkimukset biologisten vanhempien ja eheiden avioperheiden merkityksestä lapsen hyvinvoinnille ja kehitysedellytyksille ovat tärkeitä arvioitaessa sukupuolineutraalin avioliittolain sosialisatiovaikutuksia ja sen sisältämää yhteiskunnallista viestiä.

Puolimatka kiistää myös lyhentäneensä Furstenberg et al lainausta väärin. Puolimatkan kirjoittaa "Mattsson katsoo minun myös lyhentäneen Furstenberg et al lainausta tarkoitushakuisesti siten, että lyhennyksen tarkoituksena on peittää lainauksen olennainen merkitys. Mattssonin tulkinnan mukaan Furstenberg et al selittää avioliiton etuja ensisijaisesti taloudellisten tekijöiden ja pysyvyyden avulla. Mattssonin mielestä peitän tämän näkökohdan asiantuntijalausunnossani. Pois jättämässäni kohdassa Furstenberg et al kirjoittaa, että molempien vanhempiensa kanssa kasvavat lapset voivat paremmin suurelta osin siksi, että yksinhuoltajat ja eronneet äidit kärsivät taloudellisista ongelmista ja lapsuudessa koettu köyhyys on vaikutuksiltaan kielteinen. ["The reasons for this are largely related to the economic disadvantages faced by single and divorced mothers (Burkhauser et al. 1991; Duncan and Hoffman 1985; Garfinkel and McLanahan 1986; Jarvis and Jenkins 1999; Smock, Manning, and Gupta 1999) and the consequences of childhood poverty."] Mattssonin mielestä olen jättänyt tämän kohdan pois, koska tarkoitukseni on antaa väärä vaikutelma lainauksen sisällöstä. Todellisuudessaan pois jätetyssä osassa oleva ajatus tulee esille myös siinä osassa, jonka olen lainannut: "Yksinkertaisesti sanoen, lapset hyötyvät yhdessä jatkuvasti asuvien vanhempien taloudellisesta ja emotionaalisesta panoksesta, ja tämä panostus on yleisesti ottaen suurempaa biologisten vanhempien kuin korvaavien vanhempien kohdalla." Näin ollen poistettu kohta ei mitenkään muuta lainauksen olennaista merkitystä, koska myös siteeraamani lainauksen jälkimmäinen osa puhuu samasta asiasta, vanhempien taloudellisesta ja emotionaalisesta panoksesta. Mattsson on tulkinnut väärin, mitä olen pyrkinyt kyseisellä lainauksella sanomaan."

Puolimatkan mukaan lainaukset tuovat esille Furstenberg et al aidon käsityksen eikä väärennä sitä Mattssonin väittämällä tavalla.

Kohta 3) Puolimatka kiistää väitteen seuraavin perustein:

"Siteeraan Manning & Lamb tutkimuksen sanatarkasti juuri siinä muodossa kuin he itse sen esittävät: "avioliiton hyöty näyttää ilmenevän erityisesti silloin, kun lapsi on molempien vanhempien biologinen jälkeläinen". En siis väitä Manning & Lamb artikkelin osoittavan mitään kausatiota perhemuotojen muutoksien aiheuttamista muutoksista nuorten koulumenestykseen. Esitän vain Manning & Lamb artikkelista suoran lainauksen, jossa he sanovat avioliiton hyödyn ilmenevän, kun vanhempien ja lasten välillä on biologinen suhde. Tämä on asiantuntijalausuntoni ainoa väite, jossa viitataan Manning & Lamb 2003 artikkeliin."

Tämänkään artikkelin kohdalla ei siis ole kyse vertailusta samaa sukupuolta oleviin pareihin kuten asiantuntijalausunnosta ilmenee (tummennettu tekstiossa)

Kohta 4) Puolimatka perustelee vastineessaan yksityiskohtaisesti lähteiden käyttöönsä. Hänen mukaan Crowl et al 2008 tutkimus on vanhentunut, eikä siihen viitata enää edes Oxford University Pressin vuonna 2012 julkaisemassa teoksessa *Debating Same-Sex Marriage*, jossa on Puolimatkan mukaan edustettuna sekä myönteisen että kielteisen näkökannan esittäjien parhaat argumentit. Puolimatka on omassa lausunnossaan viitannut uudempiin tutkimuksiin ja tutkimuskatsauksiin kuten Rosenfeld (2010), Allen (2010, 2013), Amato (2012), Marks (2012), Regnerus (2012a; 2012b).

Puolimatka kyseenalaistaa oman asiantuntijalausuntonsa vertaamisen Wahlströmin lausuntoon ja huomauttaa myös, että Wahlströmin lausunnon painopiste on erilainen kuin oman lausuntonsa. Siinä missä Puolimatkan keskittyy sukupuolineutraalin avioliittolain sosialisatiovaikutuksiin heteroperheissä, Wahlströmin lausunto perustuu kokonaan vertailuun eri ja samaa sukupuolta olevien perheiden välillä. Puolimatka kritisoi Mattssonin pyrkimystä käyttää Wahlströmin lausuntoa malliesimerkkinä ja vertailukohtana Puolimatkan lausunnon kritisoinnille: Wahlströmin lausunnossa ei ole ainoatakaan yksilöityä lähdeviitettä, ja käytettyjä lähteitä on seitsemän. Puolimatkan lausunnossa on yksilöidyt lähdeviitteet ja käytettyjä lähteitä 48.

Edellä mainittuihin väitteisiin vastaamisen lisäksi Puolimatka tuo vastineessaan esille muun muassa seuraavaa.

Mattssonin syytökseen vailla perusteita esitettyyn huonolaatuiseen tutkimukseen Puolimatka vastaa esittäneensä asiantuntijalausunnossaan useita vastineessa tarkemmin yksilöityjä perusteluja väitteeni tueksi.

Puolimatka taustoittaa kirjallisen lausunnon merkitystä lainsäädäntötyössä. Lainvalmistelun pohjaksi tarkoitettujen asiantuntijalausuntojen on tarkoitus tuoda esille erilaisia näkökohtia, jotta lainvalmistelu perustuisi mahdollisimman monipuoliseen ja laaja-alaiseen informaatioon. Hän tuo esille myös lausunnon laatimiselle annetun rajallisen valmistautumisajan.

Yhteenvedona Puolimatka toteaa perustellusti noudattaneensa hyvää tieteellistä käytäntöä asiantuntijalausunnossaan.

6. TENK:N MENETTELYOHJEET

Tutkimuseettinen neuvottelukunta on vuonna 2012 antamassaan ohjeistuksessa määritellyt hyvän tieteellisen käytännön sisältöä. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu muun muassa, että tutkimuksessa noudatetaan tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, eli rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimuksen ja niiden tulosten arvioinnissa. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu myös, että tutkijat ottavat muiden tutkijoiden työn ja saavutukset asianmukaisella tavalla huomioon niin, että he kunnioittavat näiden työtä ja antavat heidän saavutuksilleen niille kuuluvan arvon ja merkityksen omassa tutkimuksessaan ja sen tuloksia julkaistessaan.

Hyvän tieteellisen käytännön loukkaukset tutkimuseettinen neuvottelukunta jakaa kahteen kategoriaan, jotka ovat piittaamattomuus hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja vilppi tieteellisessä toiminnassa.

Piittaamattomuus hyvästä tieteellisestä käytännöstä ilmenee törkeinä laiminlyönteinä (gross negligence) ja holtittomuutena tutkimustyön eri vaiheissa. Esimerkkeinä muunlaisesta piittaamattomuudesta hyvän tieteellisen käytännön noudattamisessa voidaan mainita muiden tutkijoiden osuuden vähättely julkaisuissa ja puutteellinen tai epäasiallinen viittaaminen aikaisempiin tutkimustuloksiin, tutkimustulosten tai käytettyjen menetelmien huolimaton ja siten harhaanjohtava raportointi, tulosten ja tutkimusaineistojen puutteellinen kirjaaminen ja säilyttäminen, samojen tulosten julkaiseminen useita kertoja näennäisesti uusina ja tiedeyhteisön johtaminen muulla tavoin harhaan oman tutkimustyön suhteen.

Vilppi tieteellisessä toiminnassa jaetaan edelleen sepittämiseen, vääristelyyn, luvattomaan lainaamiseen ja anastamiseen. Tässä tapauksessa epäilyn esittäjä on katsonut epäilyn kohteen syyllistyneen havaintojen vääristelyyn, millä tarkoitetaan alkuperäisten havaintojen tarkoituksellista muokkaamista tai esittämistä niin, että havaintoihin perustuva tulos vääristyy. Tulosten vääristelyllä tarkoitetaan tieteellisesti perusteetonta tutkimustulosten muuttamista tai valikointia. Vääristelyä on myös johtopäätösten kannalta olennaisten tulosten tai tietojen esittämättä jättäminen.

Lisäksi TENK:n htk -ohjeissa luetellaan muita vastuuttomia menettelyjä, jotka vakavimmillaan voivat täyttää htk -loukkauksen kriteerit.

7. ASIAN ARVIOINTI ESISELVITYKSEN PERUSTEELLA

Tutkintapyynnön kohteena on selvittää onko Puolimatka noudattanut hyvää tieteellistä käytäntöä seuraavien kolmen lähdeviittausten osalta: Moore (2002), Furstenberg et al. (2003) ja Manning & Lamb (2003).

Rehtori on perehtynyt osapuolten asiassa esittämään argumentaatioon, ja katsoo selvitetyn, ettei Puolimatka ole käyttänyt lähdeviitteitä hyvän tieteellisen käytännön vastaisesti. Puolimatka ei väitä edellä mainittujen tutkimusten sisältävän vertailukohteena samaa sukupuolta olevien perheiden vanhempia, vaan vertailukohtana ovat yksinhuoltajaperheet, avoperheet ja uusperheet. Puolimatkan asiantuntijalausunto ei siten anna vääristynyttä kuvaa käytettyjen lähteiden havaintoihin perustuvista tutkimustuloksista. Myös lähteiden käyttö on ollut perusteltua asiantuntijalausunnon viitekehys huomioiden.

Tutkintapyynnön kohteena on ollut selvittää myös onko Puolimatka ohittanut johtopäätöksiään tukemattoman tutkimuksen asiantuntijalausuntoa antaessaan.

Rehtori on perehtynyt osapuolten vastineisiin ja katsoo selvitetyn, ettei Puolimatka asiantuntijalausunnossaan ole syyllistynyt johtopäätöksiään tukemattoman tutkimuksen ohittamiseen, eikä ole siten syyllistynyt tulosten valikointiin liittyvään vilppiin ja siten jättänyt antamatta muiden tutkijoiden saavutuksille niille kuuluvaa arvoa. Puolimatkan kritiikkiä Solantauksen ja APA:n tutkimuksia kohtaan ei voida tulkita hyvän tieteellisen käytännön loukkaukseksi.

Rehtori huomauttaa, ettei tutkintapyynnön kohteena ole ollut ns. normaali tieteellisessä toiminnassa syntynyt julkaisu vaan eduskunnan lakivaliokunnalle annettu asiantuntijalausunto. Rehtorin näkemyksen mukaan esimerkiksi lähdeviittausten lukumäärälle tai niiden käytölle ei voida asettaa yksiselitteisiä vaatimuksia. Mikäli kuitenkin asiantuntijalausunnossa käytetään tieteellisiä lähdeviittauksia, tulee niiden olla hyvän tieteellisen käytännön mukaisia, eikä esimerkiksi lähdeviitteen sisältämiä havaintoja saa esittää siten, että havaintoihin perustuva tulos vääristyy. Asiantuntijalausunnoille ja tieteellisille julkaisuille ei voida asettaa samanlaisia vaatimuksia myöskään siitä syystä, että asiantuntijalausunnon laatimiselle on annettu usein lyhyehkö määräaika.

Rehtori toteaa lainsäädäntötyön valmisteluvaiheessa asiantuntijalausuntoja pyydyttävän useilta ja myös eriäviä näkökantoja edustavilta asiantuntijoilta.

Lausuntojen viitekehys ja tarkastelunäkökulma voivat myös vaihdella kuten on ollut Mattssonin vertailukohdaksi nostamassa professori Jarl Wahlströmin ja Puolimatkan antamissa lakiesitystä koskevissa asiantuntijalausunnoissa.

8. PÄÄTÖS

Rehtori toteaa epäilyn hyvän tieteellisen käytännön loukkauksesta osoittautuneen aiheettomaksi. Puolimatka ei ole syyllistynyt tapauksessa hyvän tieteellisen käytännön loukkaukseen. Asian käsittely lopetetaan tällä päätöksellä.

9. LAUSUNNON PYYTÄMINEN TUTKIMUSEETTISELTÄ NEUVOTTELUKUNNALT

Päätökseen tyytymätön osapuoli voi pyytää asiassa tutkimuseettisen neuvottelukunnan lausunnon kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun on saanut tiedon päätöksestä.

Jyväskylässä 4.3.2015

Matti Manninen
Rehtori

TIEDOKSI: Tapio Puolimatka
Joonas Mattsson
TENK